הלכה · משנה תורה · מפרשים · בני בנימין · ספר אהבה

בני בנימין על משנה תורה, הלכות קריאת שמע

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בני בנימין על משנה תורה, הלכות קריאת שמע

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים [האדר"ת]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בני-בנימין-על-משנה-תורה-הלכות-קריאת-שמע/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה 38-202611161024v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ט 4
פרק ב 5
הלכה ב 5
הלכה ה 5
הלכה ז 5
פרק ג 5
הלכה ב 5
פרק ד 6
הלכה א 6

פרק א

הלכה א

מ"ע לקרות ק"ש (**ב"פ ביום**). הש"א פלפל הרבה מנ"ל לפסוק דק"ש דאורייתא ובסופו הביא ממאמר אגדה בסוטה מ"ב א' אבל לעד"נ יותר דסמך עמ"ש בקדושין ל"ג א' ב'. דאין אדם רשאי לעמוד מפני רבו אלא שו"ע לבד שלא יהי' כבודו חמור מכבוד שמים ע"ש ברש"י. ובירושל' פ"ג דבכורים ה"א. ומשמע דעיקר קבלת מ"ש גופיה היא דאורייתא ורבינו ז"ל פ' כן להלכה פ"ו מת"ת ה"ז. אך יל"ע בעיקר הדברים שם ואכ"מ. ומ"ש רבינו "ב"פ ביום" ע' להרמב"ן ז"ל בס' המצות שחולק ע"ז וס"ל דהם ב' מצות נפרדות לקרות ק"ש ביום ובלילה. ועמש"ל פ"ד ה"א בס"ד. ובחיבורינו הש"ד בתשובה לענין תשלומין לק"ש הראתי דהוא מחלוקת הירושלמי והבבלי אם כל ג"פ פרשיות מה"ת. עמש"ל פ"ה ממזוזה ה"א בס"ד:

מש"כ הכ"מ וטעמא דקרא משום דמתחלת כו'. ע' ריש ברכות בתרי לישני דשם:

הלכה ט

כדי להרחיק את האדם מן הפשיעה. שינה רבינו ז"ל לשון המשנה "מן העבירה" מה שאין דרכו בכך. נ"ל דדינא קמ"ל דהש"א הקשה היכן מצינו כזאת דאם לא קרא עד חצות שלא יקרא עוד. והרי עיקר התקנה שלא ישכח מלקרות וא"כ מה הועילו חז"ל בתקנתם. דמ"מ ה"ה מבטל מצות ק"ש. ואולם באמת א"ש. כמו שתי' אאמו"ר הגז"ל בחידושיו דמצינו טובא כה"ג. ע' ביצה ט"ו ב'. דטעמא דערובי תבשילין לרבא כדי שיברור מנה יפה ליו"ט ובכ"ז כשלא הניח ע"ת אסור לאפות ולבשל. וכן בגילוח בחוה"מ שאסרו לגלח כדי שלא יכנס לרגל כשהוא מנוול. וה"נ כ' בתשובת הרשב"א. דאם עבר והדליק בפו"ש הפסולות לנר שבת (אף אם הוא הטעם שמא יכבה ויניחנו ויצא. ע' פה"מ לרבינו פ"ב דשבת ובת"י בשם ריב"נ כ"א א'. והארכתי במקומו בס"ד) אסור להשתמש לאורן. וע"כ דהוא כמשחז"ל חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה עכ"ד אאמו"ר ז"ל. ואולם י"ל שדעת רבינו א"כ. אלא דבדיעבד אין הסייג לעיכובא. ורק שלא יבא לשכוח את ק"ש באכילתו ושתייתו וא"כ א"ש מ"ש מן העבירה. דא' בגמ' הכא הוא שגירת לישנא דאינך דנקט שם במשנה דהם הרחקות מעבירה גמורה אחרת דלאו וכרת שעובר בקום ועשה. משא"כ הכא היא רק שלא יבא לשכוח לעבור על עשה דק"ש בשב ואל תעשה. ע"כ כ' רבינו "מן הפשיעה" ר"ל שכחה. שהוא בכלל פשיעה. ע' ברכות כ"ח א' ונקרא פושע. וכ"ה בביצה ט"ז ב' פסחים צ"ו ב' ועוכ"מ. ונ"ל דמלשון הגמ' מן העבירה

דומיא דאינך ראיה לשיטת ס' יראים סי' י"א דאיכא לאו במניעת קריאת שמע. ובחבורי סוד יראים הארכתי בס"ד:

פרק ב

הלכה ב

בין רוכבין ע"ג בהמה. ע' הקובץ מד' התוספתא בתפלה. ויש לחלק דבק"ש לא הקילו דבשעה קלה יכול לכוון. וע' ברכות ל' א'. אבל מקור טהור מהא דרוכב כמהלך בקדושין ל"ג ב'. ועמ"ש הגר"א ז"ל בא"ח ס"י ס"ג סק"ב:

הלכה ה

היה עוסק בצרכי רבים. עי' כ"מ וא"צ לזה שהוא תלמוד ערוך בתוספתא פ"א דברכות בר"ע וראב"ע שהיו עסוקים בצרכי ציבור. אך בירושלמי פ"א ה"ה הגירסא והיו עסוקים במצות. וע' באורי הגר"א ז"ל סי' ע' סק"י. (בכ"מ. כי תניא ההיא בעיבור השנה כצ"ל):

הלכה ז

ואם הי' מתירא כו' יתכסה במים ויקרא. מדין זה ראי' למש"כ אאמו"ר הגז"ל בהא דהקורא ק"ש בלא תפילין דאינו אסור רק כשאינו מניח כלל. וע' ברכות (מ"ז:) ור"ה (י"ז.) ותוס' שם. אבל במי שעתיד להניחן בו ביום. אין איסור כלל לקרותה כשרואה שעובר זמן ק"ש ואין בידו תפילין. וראיה לדבר יגיד עליו ריעו. בברכות י"ד ב'. א' שם ר"י הקורא ק"ש בלא תפילין כאילו הקריב עולה בלא מנחה וזבח בלא נסכים. והכוונה דקיי"ל מקריב אדם זבחו היום ונסכיו מכאן ולאחר עשרה ימים. כמ"ש בזבחים מ"ד א' וכ"מ. ואפילו לכתחילה הוא כן. ושפת"י. ומוכרח הוא כן. מהך דהכא. דאל"כ איך יצוייר שיקרא ק"ש בעודו במים וכי יניח תפילין שמה ע"ל פ"ד מתפילין הכ"ג. ודו"ל דמיירי בשבת ויו"ט דלאו ז"ת היא. א"ו כדברי אאמו"ר ז"ל. שו"מ אח"ז באא"ז הלבו"ש ז"ל. שכ"כ להדיא בא"ח סנ"ח ס"ב עש"ה. וחידוש שלא הועתק באחרונים:

פרק ג

הלכה ב

וכל מי שקרא במקום שאין קורים בו חוזר וקורא. ע' הראב"ד ובכ"מ. ומרן הגר"א ז"ל הביא מברכות כ"ב ב'. אע"פ שהתפלל הואיל וחטא תפלתו תועבה. ולע"ד יל"ע בזה דלמא רק בתפילה א' הכי דזר"ת. ע"ש בתוס' ובערובין ס"ד א' ד"ה שיכור. ומנ"ל גם לק"ש. ואולי יש לדון משום אי עבד ל"מ. אלא די"ל לשי' המהרכי"ט דאם לא יתוקן

האיסור ל"א אעל"מ ל"ש זה בכאן וי"ל קצת. אך האחרונים לא העלו דבר ברור בדעת רבינו בזה ואכמ"ל:

פרק ד

הלכה א

מי שהיה לבו טרוד ונחפז לדבר מצוה פטור מכל המצות. ע' כ"מ. ובסוכה כ"ה ב' א' שם חתן פטור מתפלה ותפלין וק"ש. מ' דבשאר מצות חייב. ועיין תוס' רפ"ג בכה"ג במי שמתו מוטל לפניו דהוא דומיא דחתן:

לפיכך מי שנשא בתולה. נסתפק כאאמו"ר הגז"ל אם נשאר אח"ז עת לקרות אם הוא חייב דהא באונן כה"ג חייב לקרות אחר הקבורה. והכא לא שייך פלוגתת הראשונים לענין הבדלה המובא בהרא"ש רפ"ג אם שייך תשלומין. דהא בשעת הדחק יכול לקרות ק"ש אף אחר עה"ש. כמש"ל פ"א הי"ב. ובנד"ד אין לנו אנוס גדול ממנו. וביותר תקשה לשי' הראב"ד דבק"ש ביום חייב. עי' כ"מ. א"כ איך משכ"ל בערבית לפטור. והאריך בזה. וע' פ"ת יו"ד סקצ"ב סק"ד בשם שו"ת אבן השוהם דב"ר אין לבעול ביום. אך לא נודע לי טעמו ע"ש ובכ"מ בגמ' משמע שלא כדבריו וכמש"כ בתשובה בס"ד. ולענ"ד לה"ר לד' רבינו דאף מק"ש ביום פטור. דאל"כ ק' מנ"ל הוא דעוסק במצוה פטור מהמ"צ כמ"ש בסוכה כ"ה א'. דנלמד מק"ש ופסח ושם מצריך הגמ' הני תרי קראי. והל"ל דבק"ש ל"ה רק חצי מצוה. דביום הרי באמת חייב לקרות. וביותר דגם לפי האמת קשה מנ"ל דבמטא זימנא פטור בעבמ"צ ממצוה שלימה. כיון דבק"ש ל"ה רק חצי מצוה. א"ו מוכח דאף מק"ש דיום נמי פטור חתן. אך י"ל דהרמ"נ ס"ל כשי' הרמב"ן ז"ל בס' המצות דק"ש הם ב' מצות. וא"כ גם בביטול ק"ש דערבית לבד נמי ה"ה מבטל מ"ע שלימה. ורבינו ז"ל לשיטתיה דס"ל דהן מצוה א'. ואולי י"ל דאף לרבינו אין ראיה. דמ"מ כשהוא מבטל גם ק"ש דערבית לבד. הרי לא נשאר רק חצי מצוה. וא"כ סוף סוף מתבטל ממצוה שלימה. ויש לפשוט מזה ספיקות האחרונים אם שייך חצי שיעור במצוה כמו באיסור. ויש לדון בזה מתי התחלת המצוה בק"ש אם ביום או בלילה וכמדומני עמד בזה הפמ"ג בפתיחתו לה' ק"ש. ועי' במגילה ג' א'. אמש בטלתם תמיד של בה"ע כו'. והרי היו עוסקים במלחמת כיבוש א"י שהוא חובה כמ"ש בסוטה מ"ד א'. אך אם כבר התחילו להקריבו בבוקר א"ש קצת. ומצות הקרבת התמידים לרבינו הוא ג"כ מ"ע אחת כמו מצות ק"ש. אך י"ל דשם שניהם ביום משא"כ ק"ש. י"ל דלילה קודם. עי' כ"מ פ"א.

והוא מגמ' ריש ברכות. ועי' תוס' שם מש"כ מתמיד ובמפרשים שם ומש"כ בס"ד באורך בס"פ פ' ואתחנן: